

Evaluatierapport
onderzoeksbureau Iselinge Hogeschool

Iselinge Hogeschool

**De kracht van
kennis.**

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag
T (070) 30 66 800
I www.hobéon.nl
E info@hobéon.nl

Evaluatierapport **onderzoeksbureau Iselinge Hogeschool**

Iselinge Hogeschool

Hobéon® Management Consult BV
30 april 2020

Commissie:

Drs. I. Harmsen, (voorzitter)

Dr. P.P.M. Hennissen

J.W. Helmink BEd

Secretaris:

I.A.M. van der Hoorn MSc

INHOUDSOPGAVE

1.	Opdracht en werkwijze	1
1.1	Iselinge Hogeschool	1
1.2	Context van de evaluatie	1
1.3	Samenstelling onderzoekscommissie	1
1.4	Het beoordelingskader en de opbouw van het rapport	2
1.5	De werkwijze	2
2.	Het onderzoeksprofiel en -programma	4
2.1	Onderzoeksprofiel	4
2.2	Onderzoeksprogramma	4
2.3	Doelen en indicatoren	5
3.	Organisatie, middelen en samenwerking	7
3.1	Organisatie	7
3.2	Mensen en middelen	8
3.3	Interne en externe samenwerkingsverbanden	9
4.	Kwaliteit van het onderzoek	11
5.	Resultaten en impact	13
5.1	Valorisatie naar beroepspraktijk en samenleving	13
5.2	Resultaten op het gebied van onderwijs en professionalisering	15
5.3	Kennisontwikkeling binnen het onderzoeksdomein	16
6.	Kwaliteitszorg	17
7.	Aanbevelingen	19
	BIJLAGE 1 Samenstelling commissie	20
	BIJLAGE 2 Programma visitatie	21
	BIJLAGE 3 Documentatie	23

1. OPDRACHT EN WERKWIJZE

1.1 Iselinge Hogeschool

Iselinge Hogeschool is een monosectorale onderwijsinstelling. Op haar vestiging in Doetinchem verzorgt de hogeschool de bacheloropleiding tot leraar basisonderwijs in voltijd en deeltijd. Ook verzorgt Iselinge Hogeschool de deeltijd Associate degree-opleiding Pedagogisch Educatief Professional. Iselinge Academie biedt daarnaast een ruim aanbod aan post-hbo opleidingen, teamscholing en cursussen aan.

Het praktijkgericht onderzoek dat wordt uitgevoerd door onderzoekers van Iselinge Hogeschool is sinds 2016 georganiseerd in het onderzoeksbureau. Het onderzoeksbureau werkt samen met de Open Universiteit en het samenwerkingsverband Partnerschap Opleiden in School Oost-Gelderland aan onderzoek in de Academische Werkplaats. De Academische Werkplaats kent momenteel tien werkplaatsen, waarbinnen onderzoek wordt gedaan. Binnen elke werkplaats wordt onderzoek gedaan naar een ander vraagstuk.

De scope van de evaluatie is het onderzoeksbureau van Iselinge Hogeschool en de daarmee onlosmakelijk verbonden en verweven Academische Werkplaats.

1.2 Context van de evaluatie

De invoering van het landelijk kwaliteitszorgstelsel voor onderzoek in het hbo is het kader waarbinnen deze evaluatie heeft plaatsgevonden. Een hogeschool wordt geacht het functioneren van de onderzoekseenheden te laten evalueren door een onafhankelijke commissie en dit systematisch aan te pakken. De onderzoeksvisitatie van het Onderzoeksbureau van Iselinge Hogeschool maakt hiervan deel uit.

De basis voor deze evaluatie zijn de vijf standaarden uit het Brancheprotocol Kwaliteitszorg Onderzoek (BKO) 2016-2022. De Commissie Evaluatie Kwaliteit Onderzoek (CEKO) houdt toezicht op de uitvoering van het BKO.

In opdracht van en in samenspraak met het onderzoeksbureau van Iselinge Hogeschool is een onafhankelijke commissie ingesteld.

1.3 Samenstelling onderzoekscommissie

De commissie is samengesteld in afstemming met Iselinge Hogeschool en bestaat uit representanten van onderwijs, wetenschap en beroepspraktijk. Met goedkeuring van het College van Bestuur bestaat de onderzoekscommissie uit:

- Mevrouw drs. Ivonne Harmsen, onderwijskundige, directeur van EduChange BV en in die hoedanigheid actief als adviseur of interim-manager bij diverse onderwijsinstellingen;
- De heer dr. Paul Hennissen, voormalig lector Opleiden in de School bij de Nieuwste Pabo (Fontys & Zuyd);
- De heer Jan Willem Helmink BEd, schoolleider van Openbare Basisschool De Verwondering in Lent.

Een uitgebreidere beschrijving van functies en kennisgebieden vindt u in Bijlage 1. De door de individuele leden van de commissie ondertekende onafhankelijkheidsverklaringen zijn in het bezit van de secretaris van de commissie. Hierin verklaren de leden o.a. vijf jaar voorafgaand aan de visitatie geen professionele werkrelatie met de hogeschool te hebben gehad.

Mevrouw Inge van der Hoorn MSc trad op als secretaris van de onderzoekscommissie.

1.4 Het beoordelingskader en de opbouw van het rapport

Voor de evaluatie van het onderzoeksbureau van Iselinge Hogeschool is gebruik gemaakt van het beoordelingskader dat is vastgelegd in het 'Brancheprotocol Kwaliteitszorg Onderzoek 2016-2022'. Het rapport is geordend naar de vijf standaarden uit het beoordelingskader.

1. De onderzoekseenheid heeft een relevant, ambitieus en uitdagend onderzoeksprofiel en een onderzoeksprogramma met bijbehorende doelen die zijn geoperationaliseerd in een aantal indicatoren.
2. De wijze waarop de eenheid is georganiseerd, de inzet van mensen en middelen en de interne en externe samenwerkingsverbanden, netwerken en relaties maken de realisatie van het onderzoeksprofiel mogelijk.
3. Het onderzoek van de onderzoekseenheid voldoet aan de standaarden die in het vakgebied gelden voor het doen van onderzoek.
4. De onderzoekseenheid realiseert voldoende relevantie op het gebied van:
 - a. de beroepspraktijk en de samenleving
 - b. onderwijs en professionalisering
 - c. kennisontwikkeling binnen het onderzoeksdomeinHet onderzoek heeft in voldoende mate impact op de hiervoor omschreven gebieden.
5. De onderzoekseenheid voert regelmatig en systematisch evaluaties uit van de onderzoeksprocessen en resultaten. Aan de uitkomsten daarvan verbindt de onderzoekseenheid waar nodig verbeteringen.

Het evaluatierapport heeft de volgende opbouw:

- Hoofdstuk 2 behandelt het onderzoeksprofiel en het werkprogramma (standaard 1).
- Hoofdstuk 3 beschrijft de organisatie, mensen en middelen (standaard 2).
- Hoofdstuk 4 richt zich op de kwaliteit van het onderzoek (standaard 3).
- Hoofdstuk 5 beschrijft de resultaten en de impact van het onderzoek van het kenniscentrum (standaard 4).
- Hoofdstuk 6 behandelt tot slot de kwaliteitszorg voor zover relevant voor deze onderzoeksvisite (standaard 5).
- Hoofdstuk 7 bevat de belangrijkste aanbevelingen die de commissie de hogeschool wil meegeven.

1.5 De werkwijze

De onderzoekseenheid leverde een kritische reflectie aan, met onderliggende documentatie. Op basis van een gestratificeerde steekproef is een aantal artikelen, publicaties en producten door de commissieleden geëvalueerd. Deze documentatie is geselecteerd uit de publicatielijsten van 2017 t/m 2019 waarin zowel wetenschappelijke als beroepsgerichte publicaties en producten waren opgenomen.

De commissieleden voerden op basis van deze documenten een voorlopige analyse uit op de vijf standaarden, resulterend in aandachtspunten voor de visitatie. De analyse en aandachtspunten vormden de leidraad voor de gesprekken tijdens de visitatie, die op 23 januari 2020 plaatsvond in Doetinchem.

Er zijn gesprekken gevoerd met de leden van het onderzoeksbureau, met het College van Bestuur, met docentonderzoekers, met de bestuurders van en de collega's uit de Academische Werkplaats, de proceseigenaar curriculum, met studenten en met een aantal stakeholders uit het werkveld.

Hiernaast is tijdens de visitatie een aantal onderzoeksprojecten besproken met leden van de Academische Werkplaats werkzaam op de hogeschool en in het werkveld in zogenoemde onderzoeksgesprekken. De besproken projecten maken deel uit van de werkplaatsen 'Schrijven kun je leren' en 'Pedagogische sensitiviteit en hoogbegaafdheid'. De commissie bekeek van tevoren publicaties en eventuele andere opbrengsten vanuit deze onderzoeksprojecten. Ook bekeek de commissie een aantal artikelen en tools, die het resultaat zijn van andere onderzoeksprojecten.

De keuze voor de gesprekspartners is in overleg tussen de onderzoekseenheid en de commissie tot stand gekomen. Het programma van de visitatie is opgenomen in Bijlage 2.

Het conceptrapport is op 28 april 2020 aan het onderzoeksbureau aangeboden voor wederhoor. De voorzitter heeft het definitieve rapport op 30 april vastgesteld, waarna het aan de hogeschool is aangeboden.

2. HET ONDERZOEKSPROFIEL EN -PROGRAMMA

Standaard 1: De onderzoekseenheid heeft een relevant, ambitieus en uitdagend onderzoeksprofiel en een onderzoeksprogramma met bijbehorende doelen die zijn geoperationaliseerd in een aantal indicatoren.

2.1 Onderzoeksprofiel

De commissie heeft het Instellingsplan 2017-2021 van Iselinge Hogeschool bestudeerd. Zij stelt vast dat de wijze waarop het onderzoeksbureau is georganiseerd en de thema's waar men onderzoek naar wil doen, aansluiten op de ambities die zijn neergelegd in het Instellingsplan. In het Instellingsplan benoemt Iselinge Hogeschool vijf strategische pijlers aan de hand waarvan zij haar onderwijs en haar organisatie inricht. Het gaat om de pijlers (1) Brede talentontwikkeling, (2) Flexibel, uitdagend curriculum, (3) Samenwerking met onderwijspartners, (4) Regionale verbondenheid, internationaal perspectief, en (5) Slimme organisatie.

Het onderzoeksprofiel van het onderzoek aan Iselinge Hogeschool heeft drie kenmerken. In het Onderzoeksbeleidsplan wordt dit in één zin omschreven als: "ontwerpgericht onderzoek in leernetwerken rond vraaggestuurde innovaties in, met en voor het onderwijs".

Allereerst wordt het onderzoek aan Iselinge Hogeschool gekenmerkt door ontwerpgericht onderzoek, waarmee het onderzoeksbureau een voorwaarde schept die intensieve betrokkenheid van het werkveld mogelijk maakt.

Ten tweede vindt het onderzoek altijd plaats in netwerken. Hiertoe is de Academische Werkplaats opgericht, waar studenten en docenten samen met leerkrachten, directeuren en bestuurders uit het regionale basisonderwijs en met onderzoekers van de Open Universiteit onderzoek doen. Deze twee kenmerken – ontwerpgericht onderzoek en onderzoeken in netwerken – sluiten aan op de strategische pijlers 3, 4 en 5. Daarnaast is netwerkleren niet alleen de vorm waarin het onderzoek wordt georganiseerd, het is tevens een thema waar uitgebreid onderzoek naar wordt gedaan in samenwerking met de Open Universiteit.

Het derde kenmerk van onderzoek aan Iselinge Hogeschool is dat het inhoudelijk wil focussen op toekomstgericht onderwijs. Hiermee creëert het onderzoeksbureau enerzijds de mogelijkheid bij te dragen aan de actualiteit van het curriculum van de eigen pabo-opleiding (pijler 2). Werkende onderwijskundige innovaties die volgen uit onderzoek kunnen het curriculum verrijken. Anderzijds sluit het onderzoeksbureau met dit thema aan op de onderzoeksagenda van het samenwerkingsverband van Radiant Lerarenopleidingen, die eveneens een zichtlijn 'toekomstgericht onderwijs' kent.

Al met al beschikt Iselinge Hogeschool over een helder en onderscheidend onderzoeksprofiel – met name door het onderzoek in en naar netwerken – dat aansluit op de doelen c.q. strategische pijlers van de hogeschool.

2.2 Onderzoeksprogramma

Het onderzoeksprogramma dat voortkomt uit de profilering vindt zijn vertaling in de Academische Werkplaats. De Academische Werkplaats is een geformaliseerde samenwerking tussen Iselinge Hogeschool, de Open Universiteit en het samenwerkingsverband Partnerschap Opleiden in School Oost-Gelderland. De Academische Werkplaats bestaat momenteel uit tien werkplaatsen, elk gericht op een eigen onderzoeksthema. Het onderzoeksbureau schrijft hierover in het Zelfevaluatie rapport: "In de verschillende werkplaatsen van de Academische Werkplaats doen leerkrachten en directeuren uit de opleidingsscholen, docent-onderzoekers, studenten en experts samen ontwerpgericht onderzoek naar onderwerpen die passen bij het onderzoeksprofiel van de hogeschool en bij vragen, problemen en uitdagingen die in het werkveld als relevant worden geacht".

In het Instellingsplan geeft Iselinge Hogeschool verdere inkleuring aan het inhoudelijke onderzoeksthema toekomstgericht onderwijs. Zij schrijft hierover: "Onderzoek richt zich de komende jaren vooral op de volgende thema's: (1) 21^e-eeuwse vaardigheden met focus op zelfsturing, zelfregulering, 'flow' en motivatie, (2) omgaan met verschillen met focus op talentontwikkeling en (meer) begaafdheid, en (3) onderzoekend en ontwerpend leren, met focus op de manier waarop (aanstaande) leerkrachten eigentijds onderwijs kunnen ontwerpen, gebruikmakend van verschillende contexten en netwerken waarin zij leren zich ontwikkelen".

De commissie heeft de thema's van de tien werkplaatsen bekeken. Een aantal werkplaatsen heeft duidelijk betrekking op één van de drie thema's. Dit geldt bijvoorbeeld voor de werkplaats 'Pedagogische sensitiviteit en hoogbegaafdheid', die aansluit op het tweede thema. En de werkplaats 'Computational thinking' sluit aan op het thema onderzoekend en ontwerpend leren. Er is een aantal andere werkplaatsen waarvan de verbinding met de drie thematieken weinig evident is, zo stelt de commissie vast. Te denken valt aan de werkplaats 'Er zit muziek in onderwijs!' en de werkplaats 'School en ouders: samen betrokken'. Dit zijn interessante en relevante onderwerpen, maar de commissie vraagt zich af in hoeverre deze werkplaatsen passen in de gedefinieerde profilering van toekomstgericht onderwijs, en daarmee bijdragen aan focus en diepgang van het onderzoek aan Iselinge Hogeschool. De commissie meent dat dit beperkt het geval is. Daar komt bij dat tien werkplaatsen, met elk een eigen onderwerp, in algemene zin al (te) veel is om focus en massa te creëren.

Verder deed het de commissie aanzien dat enkele werkplaatsen zijn ontstaan uit persoonlijke interesse van onderzoekers. Het is mooi dat (docent)onderzoekers thema's aandragen voor werkplaatsen. De commissie meent echter dat de keuze voor een werkplaats tenminste ook moet plaatsvinden vanuit organisatorisch belang, en niet of in mindere mate vanuit persoonlijke interesse.

Op basis van de documentatie en de gevoerde gesprekken is het de commissie niet volledig helder geworden welke inhoudelijke criteria er worden gehanteerd voor het starten (of stoppen) van een werkplaats. Het lijkt erop dat vraagsturing vanuit de basisscholen hierin een belangrijk rol speelt. Als in grote mate vanuit vraagsturing naar de oprichting van werkplaatsen wordt gekeken, bestaat het risico dat de onderwerpen niet altijd toekomstgericht zijn, zo merkt de commissie op. Scholen adresseren veelal vraagstukken die op dit moment leven; de toekomst is van later belang. Alhoewel zij zeker van oordeel is dat Iselinge Hogeschool beschikt over een relevant, ambitieus en uitdagend onderzoeksprofiel, daagt de commissie het onderzoeksbureau uit om iets ambitieuzer/kritischer te zijn waar het gaat om het onderzoeken en ontwikkelen van innovatief en toekomstgericht onderwijs (meer de balans vinden tussen vraagsturing enerzijds en waarborging van focus en massa anderzijds).

Flankerend onderzoek

De commissie heeft waardering voor de unieke en slimme wijze waarop Iselinge Hogeschool de organisatorische profilerende kenmerken van haar onderzoek ook inhoudelijk verweeft in haar onderzoek. Professionaliseren in netwerken is namelijk niet alleen de werkvorm van de werkplaatsen, het is tevens een onderwerp waar binnen de Academische Werkplaats veel onderzoek naar wordt gedaan. Het onderzoek naar netwerklernen wordt flankerend onderzoek genoemd en wordt uitgevoerd door de leden van het onderzoeksbureau, in samenwerking met andere kennisinstellingen (met name de Open Universiteit). Tussen april 2019 en maart 2022 wordt in het kader van het flankerend onderzoek het effect van netwerklernen op studentenwelzijn onderzocht in een door NRO gesubsidieerd project.

2.3 Doelen en indicatoren

Voor de beschrijving van de indicatoren verwijst Iselinge Hogeschool naar het kaderdocument Valorisatie- en Communicatieplan. In dit document is uitgewerkt welke spelregels worden gehanteerd bij het communiceren over en valoriseren van onderzoeksopbrengsten. De commissie heeft het Valorisatie- en Communicatieplan bestudeerd en stelt vast dat daarin een aantal heldere indicatoren is vastgelegd waaraan onderzoek in de Academische Werkplaats tegemoet moet

komen. Zo moeten onderzoeksresultaten altijd doorwerking hebben naar het curriculum en moeten de onderzoeksresultaten worden gecommuniceerd naar alle opleidingsscholen in het Partnerschap Opleiden in de School Oost-Gelderland. Ook moeten alle onderzoeksgroepen bijvoorbeeld jaarlijks een workshop verzorgen tijdens een veldcontactdag. Tijdens de halfjaarlijkse voortgangsgesprekken maakt het onderzoeksbureau met de onderzoeksgroepen afspraken over de communicatie en valorisatie. Voor het vastleggen van de afspraken wordt een vast format gehanteerd waarin wordt beschreven wie welke acties uitvoert en wanneer deze gerealiseerd moeten zijn.

De commissie herkent in de indicatoren uit het format de drie impactgebieden, zoals die in het Brancheprotocol Kwaliteitszorg Onderzoek zijn opgenomen; werkveld, onderwijs en wetenschap. Tegelijkertijd merkt de commissie op dat de indicatoren sterk output- (activiteiten-)gestuurd zijn. Men is tevreden als er een contact wordt gelegd met de media of als er een masterclass wordt verzorgd. Dit zijn op zich bruikbare outputindicatoren. De commissie wil Iselinge Hogeschool echter uitdagen een stap verder te gaan en enkele indicatoren op te stellen/metingen te gaan verrichten, die niet alleen betrekking hebben op de output maar ook op gebruik, waardering en impact. Impact gaat een stap verder. Het gaat over reikwijdte en over duurzame verbetering van een praktijk door een interventie. De tevredenheid van docenten voor en na de implementatie van een bepaalde methode kan hier een voorbeeld van zijn, evenals de resultaten die basisschoolleerlingen boeken voor en na doorvoering van een nieuwe aanpak. Ook de duurzame verankering van een interventie kan interessant zijn om te volgen. Is de ontworpen methodiek twee jaar later nog steeds in gebruik door een school? En heeft deze zich verder verspreid in de school of in de stichting?

Conclusie

In haar overwegingen neemt de commissie mee dat Iselinge Hogeschool beschikt over een helder, uitdagend en relevant onderzoeksprofiel, dat zowel organisatorische als inhoudelijke elementen bevat. De inhoudelijke profilering op toekomstgericht onderwijs is verder uitgewerkt in een relevant en uitdagend onderzoeksprogramma met drie onderzoeksthema's. De mate waarin alle onderzoeksvraagstukken echt focussen op toekomstgericht onderwijs verdient aandacht. De commissie weegt verder mee dat netwerklereen zowel organisatorisch als inhoudelijk kenmerkend is voor het onderzoek aan Iselinge Hogeschool. De indicatoren die het onderzoeksbureau heeft geformuleerd sluiten aan op de drie BKO-gebieden en vormen op zich een degelijke basis. De commissie acht het niettemin wenselijk om de indicatoren verder aan te vullen met een aantal impactindicatoren. Op basis van bovenstaande positieve bevindingen en enkele ontwikkelpunten, komt de commissie voor Standaard 1 tot het oordeel 'voldoende'.

3. ORGANISATIE, MIDDELEN EN SAMENWERKING

Standaard 2: De wijze waarop de eenheid is georganiseerd, de inzet van mensen en middelen en de interne en externe samenwerkingsverbanden, netwerken en relaties maken de realisatie van het onderzoeksprofiel mogelijk.

3.1 Organisatie

Onderzoeksbureau

Het praktijkgericht onderzoek aan Iselinge Hogeschool wordt georganiseerd en gecoördineerd door het onderzoeksbureau. Het onderzoeksbureau bestaat uit vijf personen, waarvan er vier werkzaam zijn bij Iselinge Hogeschool en één bij de Open Universiteit. De samenwerking met de Open Universiteit komt voort uit een aanbeveling tijdens de vorige visitatie. De toenmalige commissie constateerde dat het onderzoek aan de hogeschool kwetsbaar was door de geringe omvang. De omvang is nog steeds gering, maar de samenwerking met de Open Universiteit geeft het onderzoek inmiddels zeker meer stevigheid; zowel organisatorisch als inhoudelijk. De huidige commissie concludeert dat Iselinge op dit gebied grote sprongen heeft gemaakt.

Het onderzoeksbureau staat midden in de organisatie van Iselinge Hogeschool. De voorzitter van het onderzoeksbureau heeft regulier overleg met de proceseigenaar curriculum van de pabo over de wisselwerking tussen onderwijs en onderzoek. Met de proceseigenaar Opleiden in School spreekt de voorzitter van het onderzoeksbureau onder andere over de inhoud en organisatie van gesprekken met de besturen, directeuren en leerkrachten van opleidingscholen. En met de proceseigenaar voortgezette professionalisering (Iselinge Academie) wordt regulier overleg gevoerd over de mogelijkheden om onderzoeksopbrengsten te vertalen naar nascholingsaanbod. Het onderzoeksbureau draagt in overleg met het management van Iselinge Hogeschool zorg voor besluitvorming op het gebied van (het eigen) onderzoek.

Academische Werkplaats

Om vorm te kunnen geven aan praktijkgericht onderzoek heeft Iselinge Hogeschool samenwerking gezocht met het regionale werkveld. Iselinge Hogeschool, de Open Universiteit en het samenwerkingsverband Partnerschap Opleiden in School Oost-Gelderland¹ hebben met elkaar een overeenkomst getekend waarmee zij zich verplichten actief bij te dragen aan onderzoek in de Academische Werkplaats.

Zoals reeds in standaard 1 vermeld, kent de Academische Werkplaats verschillende werkplaatsen waarbinnen onderzoekers, leerkrachten, bestuurders en studenten met elkaar ontwerpgericht onderzoek uitvoeren. De onderzoekers van Iselinge Hogeschool geven leiding aan de werkplaatsen. Aan elke werkplaats zijn één of twee onderzoekers van Iselinge Hogeschool verbonden. De commissie is onder de indruk van de wijze waarop de samenwerking in de Academische Werkplaats is georganiseerd en van het enthousiasme en de energie die betrokkenen tonen. De vormgeving van de Academische Werkplaats geeft, wat de commissie betreft, uiting aan de strategische pijler 'slimme organisatie'. De samenwerking levert op meer fronten een grote meerwaarde op (zie standaard 4).

Organisatorisch, en met name bestuurlijk, vormt de samenwerking met de Academische Werkplaats een uitdaging, zo ziet de commissie. Het is de commissie niet helder geworden hoe de strategische aansturing van de Academische Werkplaats verloopt. Met name de rol van de stuurgroep – die bestaat uit de bestuurders van de drie samenwerkingspartners – is de commissie onduidelijk gebleven. De commissie begreep dat de stuurgroep iedere zes maanden een overleg voert met het onderzoeksbureau. Op vragen als: 'Hoe verhoudt de stuurgroep zich precies tot het onderzoeksbureau?', 'Waar stuurt de stuurgroep op?', 'Waarover praat de stuurgroep precies met het onderzoeksbureau?' en 'Op basis van welke criteria komt de stuurgroep tot besluiten?', heeft

¹ In het Partnerschap Opleiden in School Oost-Gelderland zijn ongeveer 100 basisscholen vertegenwoordigd.

de commissie echter geen helder antwoord gekregen. Een ander ontwikkelpunt in dit kader is de documentatie van genomen besluiten door de stuurgroep.

3.2 Mensen en middelen

Mensen

Naast de vijf leden² van het onderzoeksbureau zijn er tien docentonderzoekers van Iselinge Hogeschool actief in de werkplaatsen (situatie 2018). De commissie vernam dat de in totaal veertien (docent)onderzoekers in dienst van Iselinge Hogeschool met elkaar 1,1 FTE beschikbaar hebben voor onderzoek. Als dit wordt teruggerekend naar het aantal uren per persoon, dan is dat zeer gering. De commissie begreep echter dat de uren van de docentonderzoekers die betrokken zijn bij de Academische Werkplaats ook inhoudelijk zijn vervlochten met hun onderwijsaanstelling. In de Academische Werkplaats wordt door studenten onderzoek gedaan als onderdeel van hun onderwijsprogramma. Voor de begeleidende docentonderzoekers geldt dat zij in de Academische Werkplaats hun uren maken vanuit deze onderwijsuren. Deze wijze van organiseren levert (gefinancierd) vanuit het onderwijs tijd op voor onderzoek. De commissie vindt dit een inventieve oplossing om extra capaciteit voor onderzoek te realiseren en de verbinding met het onderwijs te versterken. De commissie vraagt hierbij wel aandacht voor de controleerbaarheid van werkzaamheden: wie doet wat, is waarvoor verantwoordelijk en hoeveel tijd steekt hij/zij hierin?

Gezien de taken en verantwoordelijkheden van het onderzoeksbureau stelt de commissie niettemin vast dat zij qua tijd niet al te breed bedeed zijn. De leden van het onderzoeksbureau vertelden de commissie: "We genieten ervan om onderzoek te doen, maar we hebben wekelijks wel een probleem in onze agenda. Niettemin slagen we er in grote lijnen in om de dingen te bereiken, die we onszelf ten doel gesteld hebben. Dat geeft ons ook weer veel energie". De commissie raadt het management aan aandacht te hebben en te houden voor belasting die de onderzoekswerkzaamheden – met name voor de leden van het onderzoeksbureau – met zich meebrengen. De commissie begreep overigens dat het docententeam de laatste tijd is uitgebreid met een aantal onderzoekminnende docenten. Dit geeft de leden van het onderzoeksbureau potentieel enige verlichting.

De commissie stelt vast dat twee van de vijf leden van het onderzoeksbureau zijn gepromoveerd; het gaat om de voorzitter van het onderzoeksbureau en de onderzoeker van de Open Universiteit. Ook twee van de tien docentonderzoekers zijn gepromoveerd en één docentonderzoeker werkt momenteel aan haar promotieonderzoek. De overige leden van het onderzoeksbureau en de andere docentonderzoekers hebben een masteropleiding. Op basis van de (opleidings)achtergronden van de diverse (docent)onderzoekers stelt de commissie vast dat het team als geheel in voldoende mate is gekwalificeerd om de onderzoeksactiviteiten uit te voeren.

Het onderzoeksbureau heeft aandacht voor de professionalisering van de onderzoekers. De leden van het onderzoeksbureau en de gepromoveerde onderzoekers begeleiden de andere docentonderzoekers; een relatief onervaren docentonderzoeker wordt altijd gekoppeld aan ervaren onderzoekers. Twee keer per jaar vindt een voortgangsgesprek plaats tussen het onderzoeksbureau en de projectgroepen. En maandelijks komen de docentonderzoekers bij elkaar om ervaringen te delen en van elkaar te leren. Tijdens deze bijeenkomst worden de onderzoekers bijvoorbeeld geschoold in het toepassen van het model van McKenney en Reeves (2018) (zie standaard 3). En tijdens de jaarlijkse afsluitende bijeenkomst van de Academische Werkplaats wisselen alle betrokkenen ervaringen, ideeën, tips en 'good practices' uit.

Financiële middelen

Het onderzoeksbureau ontvangt via verschillende wegen financiering voor het uitvoeren van praktijkgericht onderzoek. In 2018 betrof de financiering vanuit de eerste geldstroom ruim € 109.000. Dit bedrag is beperkt, maar staat wel in verhouding tot de grootte van de hogeschool (het aantal studenten), zo merkt de commissie op. Zij stelt tevens vast dat het onderzoeksbureau

² Van de vijf leden van het onderzoeksbureau is er één in dienst van de Open Universiteit. De uren van deze onderzoeker zijn niet meegerekend in de onderzoekscapaciteit die Iselinge Hogeschool haar onderzoekers ter beschikking stelt.

een aanzienlijke bijdrage realiseert vanuit de tweede geldstroom. In 2019 betrof dit ruim € 120.000 en ook voor 2020 lijkt dit bedrag boven de € 100.000 uit te komen. Dit wordt onder meer gerealiseerd via een promotiebeurs, een postdoctoraal traject en door verschillende gehonoreerde onderzoekssubsidies. De commissie vindt het bedrag dat Iselinge Hogeschool weet te verwerven lovenswaardig, en tevens noodzakelijk om het onderzoek voldoende stevigheid te geven en de continuïteit ervan te waarborgen.

De commissie ziet verder dat de werkveldpartners 'in natura meebetalen' aan de onderzoeken. Zij stellen (professionaliserings)uren van hun leerkrachten ter beschikking voor deelname aan de Academische Werkplaats. Dit levert een mooie win-winsituatie op, zo stelt de commissie vast.

De commissie geeft het onderzoeksbureau mee na te gaan of er alternatieve manieren zijn om extra financiële middelen te genereren. Uit de gesprekken maakte de commissie op dat Iselinge Hogeschool bijna alles wat zij ontwikkelt door middel van onderzoek gratis ter beschikking stelt. De commissie begrijpt het standpunt van de hogeschool dat alles wat met publiek geld gemaakt wordt gratis ter beschikking gesteld moet worden. De vraag is echter of het vanuit financieel oogpunt (continuïteit) verstandig/wenselijk is om alleen op deze manier te werken. Mogelijk ligt een meer gedifferentieerde aanpak in de rede, waarbij afhankelijk van de aard van de doelgroep en het kennisproduct een verrekking van kosten wordt gehanteerd. Hiermee kan Iselinge Hogeschool niet alleen haar financiële middelen, maar mogelijk ook haar naamsbekendheid vergroten.

Het advies van de commissie is dan ook op zoek te gaan naar manieren om extra financiële middelen te genereren en de naamsbekendheid te vergroten. De derde geldstroom vergroten, en participatie van misschien zelfs commerciële partijen in onderzoeks(ontwerp)programma's, kunnen hieraan bijdragen.

3.3 Interne en externe samenwerkingsverbanden

De samenwerking met de pabo-opleiding van Iselinge Hogeschool is intensief. De gekozen organisatiestructuur, waarbij het onderzoeksbureau een rol speelt in de organisatie van het onderzoeksonderwijs, zorgt voor een natuurlijk verband. Door bovendien een aanzienlijk aantal docenten als docentonderzoekers in te zetten, is de verbinding nog steviger.

Het onderzoeksbureau is sterk in het initiëren, organiseren en optimaal benutten van samenwerkingsverbanden. De commissie ziet dat hierin ook zeer bewuste keuzes gemaakt worden. De samenwerking met de Open Universiteit is in 2016 tot stand gekomen; zij is voor beide partijen zeer waardevol en verloopt uitermate soepel. De samenwerking levert de Open Universiteit de mogelijkheid om onderzoek te doen naar netwerkleren in werkplaatsen en hierover te publiceren. Iselinge Hogeschool profiteert van de samenwerking doordat de OU-onderzoeker bijdraagt aan de kwaliteitsborging van het onderzoek in de werkplaatsen en er bovendien nieuwe kennis wordt ontwikkeld over het professionaliseren in netwerken, die in de werkplaatsen vervolgens weer wordt toegepast. Alhoewel er een overeenkomst ligt onder de samenwerking met de Open Universiteit, is deze mogelijk toch kwetsbaar, omdat de samenwerking ook zeer afhankelijk lijkt van de individuele verbinding met deze OU-onderzoeker (die voorheen bij Iselinge Hogeschool werkte).

Ook de samenwerking met het Partnerschap Opleiden in School Oost-Gelderland in de Academische Werkplaats is zeer effectief voor beide partijen. De samenwerking levert Iselinge Hogeschool de mogelijkheid om onderwijs en onderzoek in de praktijk met elkaar te combineren. Tegelijkertijd geeft het basisscholen de mogelijkheid om hun onderwijs te innoveren en deelnemende leerkrachten, directeurs en bestuurders te professionaliseren.

Eén van de samenwerkingsverbanden waar Iselinge Hogeschool eveneens deel van uitmaakt is Radiant Lerarenopleidingen. In het Radiantnetwerk werken negen monosectorale hogescholen samen aan onderwijsontwikkeling en praktijkgericht onderzoek. Ook in de samenwerking met dit consortium zoekt Iselinge Hogeschool de meerwaarde. Zij participeert in de zichtlijn toekomstgericht onderwijs. Dit thema is één van de drie zichtlijnen van Radiant en komt overeen met de focus van Iselinge Hogeschool (zie standaard 1). De mogelijkheid die deelname aan Radiant

Iselinge Hogeschool biedt om gezamenlijk onderzoeksaanvragen in te dienen en uit te voeren verhoogt de kans op honorering van aanvragen. Dit heeft onder andere geleid tot de toekenning van een NRO-subsidie in samenwerking met de Open Universiteit en drie Radiantpartners.

Naast de zeer intensieve samenwerkingen die het onderzoeksbureau heeft met bovengenoemde partners, zoeken ook de individuele werkplaatsen de samenwerking op. De commissie bekeek een overzicht van de onderzoeksrelaties van diverse werkplaatsen. Zij komt tot de conclusie dat ook hierin sprake is van voldoende relevante partners. Het onderzoeksbureau zoekt bewust naar onderzoekers die gespecialiseerd zijn in de thematiek van een werkplaats. Ter illustratie noemt de commissie de werkplaats 'Lezen laat je denken', waarbij tevens een gespecialiseerd onderzoekster³, de Stichting Lezen en de Provinciale Ondersteuningsinstelling voor bibliotheken zijn betrokken. Ook zijn er werkplaatsen die samenwerken met onderzoekers van bijvoorbeeld Universiteit Antwerpen en Universiteit Utrecht.

Conclusie

Op basis van haar bevindingen concludeert de commissie dat onderzoek binnen Iselinge Hogeschool zeer efficiënt en effectief is georganiseerd; onderwijstijd wordt tevens benut voor onderzoek en de samenwerking met de Open Universiteit en het Partnerschap Opleiden in School Oost-Gelderland in de Academische Werkplaats zorgt voor extra capaciteit, stevigheid en enthousiasme bij de deelnemers. De samenwerking met het eigen onderwijs en met Iselinge Academie is geborgd via de overlegstructuren.

De formele aansturing van het onderzoeksbureau en de Academische Werkplaats is de commissie niet helder geworden. Met name de rol van de stuurgroep verdient verduidelijking.

De (docent)onderzoekers zijn voldoende gekwalificeerd en de beschikbare financiële middelen zijn toereikend. Er worden relatief veel financiële middelen verworven vanuit de tweede geldstroom. De commissie ziet financiële ontwikkelmogelijkheden in structurele samenwerking met derde partijen, wellicht zelfs participierend commerciële partijen.

De commissie weegt verder mee dat het onderzoeksbureau bij de onderzoeken in de werkplaatsen een aantal relevante partners betreft. Het onderzoekscentrum maakt hierin bewuste keuzes.

Al met al ziet de commissie in de organisatie van het onderzoek veel mooie en inventieve verbindingen en constructies. Aan duidelijkheid over de formele aansturing hecht de commissie echter veel waarde. Dit maakt dat de commissie voor Standaard 2 uiteindelijk uitkomt op het oordeel 'voldoende'.

³ De betreffende onderzoekster promoveerde in 2016 met haar proefschrift 'Maar als je erover nadenkt, een jaar literatuuronderwijs in groepen 7 en 8 van de basisschool'.

4. KWALITEIT VAN HET ONDERZOEK

Standaard 3: Het onderzoek van de onderzoekseenheid voldoet aan de standaarden die in het vakgebied gelden voor het doen van onderzoek.

Bevindingen

De commissie is onder de indruk van de wijze waarop het onderzoeksbureau de kwaliteitscriteria voor onderzoek heeft uitgewerkt. De kwaliteitscriteria zijn herkenbaar gebaseerd op de landelijke standaarden voor de kwaliteit van praktijkgericht onderzoek in het vakgebied. Per onderzoeksfase (o.a. vraagstelling, onderzoeksontwerp, uitvoering) heeft het onderzoeksbureau uitgewerkt hoe het vorm geeft aan praktische relevantie en methodisch grondig onderzoek, en hoe het zorgt dat het onderzoek ethisch verantwoord is.

De naleving van de kwaliteitscriteria door de werkplaatsonderzoeker wordt op diverse manieren gewaarborgd, zo stelt de commissie. De wijze waarop de werkplaatsen zijn ingericht, met gegarandeerde betrokkenheid van het werkveld, zorgt er in belangrijke mate voor dat de praktische relevantie van het onderzoek is geborgd. Verder stimuleert het onderzoeksbureau bewust de vraagarticulatie door het werkveld en stuurt het onderzoeksbureau op het delen van onderzoeksresultaten via congressen, masterclasses en artikelen (zie standaard 1 over het Valorisatie- en Communicatieplan).

Ook de methodische grondigheid van onderzoek wordt op diverse manieren gefaciliteerd en gecontroleerd. De preferente onderzoeksmethode is ontwerpgericht onderzoek volgens het model van McKenney en Reeves (2018)⁴. Dit model bestaat uit vier onderzoeksfasen, die allemaal worden doorlopen in de werkplaats. Op dit moment draaien tien werkplaatsen. Zes van deze werkplaatsen werken volgens de richtlijnen van McKenney en Reeves. De vier andere werkplaatsen zijn leernetwerken waarin de nadruk ligt op het ontwerpen van praktisch relevante opbrengsten en waarin op iets minder systematische wijze onderzoek wordt gedaan. De werkplaatsen die werken volgens de richtlijnen van McKenney en Reeves worden alle (mede) getrokken door leden van het onderzoeksbureau. De andere werkplaatsen worden aangevoerd door 'gewone' docentonderzoekers van Iselinge Hogeschool, die regelmatig sparren met de leden van het onderzoeksbureau over de te hanteren onderzoeksmethoden. De samenwerking met de collega van de Open Universiteit biedt extra stevigheid op dit gebied.

Om de kwaliteit van onderzoek gedurende het onderzoeksproces te bewaken voert het onderzoeksbureau in elk van de vier fasen van het ontwerpgericht onderzoek een voortgangsgesprek met een afvaardiging van elke werkplaats. Tijdens dit overleg worden onder andere de stand van zaken en de keuzes in lopende projecten met elkaar besproken. Alle groepen werken op basis van een vooraf vastgesteld en besproken projectplan. Het gesprek tijdens elke fase wordt gevoerd aan de hand van formats die zijn gebaseerd op de criteria die McKenney en Reeves (2018) formuleren bij ieder van de fasen van ontwerpgericht onderzoek. Van elk gesprek wordt verslag gemaakt. De tussenopbrengsten op onderzoeksgebied worden binnen de groep werkplaatsonderzoekers gedeeld. De werkplaatsen ontmoeten elkaar op centrale werkmiddagen: acht woensdagen per jaar.

De leden van het onderzoeksbureau en de gepromoveerde docentonderzoekers zorgen voor de interne (wetenschappelijke) kwaliteitsbewaking van het onderzoek. Het onderzoeksbureau legt halfjaarlijks verantwoording af aan de stuurgroep van de Academische Werkplaats over de werkzaamheden en resultaten van de werkplaatsen.

Enkele jaren terug is een klankbordgroep ingericht voor de Academische Werkplaats. Deze klankbordgroep bestaat uit drie wetenschappers, waaronder professor Susan McKenney. Zij ziet, samen met de andere leden van de klankbordgroep als critical friend onder andere toe op de toepassing van het mede door haar ontwikkelde model voor ontwerpgericht onderzoek. Tweemaal per jaar komt de klankbordgroep samen met de leden van het onderzoeksbureau. Tijdens deze

⁴ McKenney, S., & Reeves, T.C. (2018). *Conducting Educational Design Research*. 2e ed. Londen: Routledge.

bijeenkomsten zijn de kwaliteitscriteria voor onderzoeker zoals die door Iselinge Hogeschool zijn geformuleerd een belangrijk gespreksonderwerp, zo vernam de commissie.

Externe peerreview gebeurt tevens via de partners in Radiant, die af en toe feedback geven op (tussen)producten van onderzoek. Een andere vorm van peerreview vindt plaats door reviewers van tijdschriften en congressen. Ook via deze wegen krijgen de onderzoekers informatie over de kwaliteit van hun onderzoeksproducten.

De commissie heeft in voorbereiding op de onderzoeksvisitatie een zestal publicaties⁵ gelezen. De commissie stelt vast dat de publicaties getuigen van naleving van de kwaliteitscriteria. De publicaties zijn kwalitatief aan de maat. De recente wetenschappelijke publicaties zijn adequaat en ook de praktijkpublicaties voor lerarenopleiders en leraren voldoen over het algemeen aan de eisen die in het vakgebied gelden voor praktijkgericht onderzoek.

Conclusie

De commissie weegt in de beoordeling mee dat de onderzoekseenheid over heldere, relevante en zeer nauwkeurig uitgewerkte kwaliteitscriteria beschikt, die zijn afgeleid van de landelijk geldende standaarden. De criteria zijn verwerkt in een format dat voor ieder onderzoeksproject wordt gehanteerd.

Het model voor ontwerpgericht onderzoek van McKenney en Reeves wordt zeer consequent toegepast en zorgt voor een heldere structurering en fasering van de onderzoeksprojecten. Alle betrokken onderzoekers – zowel docentonderzoekers, leerkrachten als studenten – kennen dit model en passen het zo mogelijk toe.

Het onderzoeksbureau en de werkplaatsen benutten collegiale overleggen voor kwaliteitsborging. Ditzelfde geldt voor externe peerreview, waarvoor onder andere de stuurgroep en de Radiantpartners worden benut. Bestudering van de wetenschappelijke publicaties wijst uit dat deze maatregelen daadwerkelijk resulteren in publicaties van goede onderzoekskwaliteit.

Op basis van bovenstaande constatering, komt de commissie voor Standaard 3 tot het oordeel 'goed'.

⁵ Publicaties in de breedste zin van het woord; het kan bijvoorbeeld gaan om een artikel in een vakblad, een wetenschappelijke publicatie of een ontwikkelde lesmethodiek.

5. RESULTATEN EN IMPACT

Standaard 4: De onderzoekseenheid realiseert voldoende relevantie op het gebied van:

- de beroepspraktijk en de samenleving
- onderwijs en professionalisering
- kennisontwikkeling binnen het onderzoeksdomein

Het onderzoek heeft in voldoende mate impact op de hiervoor omschreven gebieden.

In dit hoofdstuk evalueren we de resultaten van het onderzoeksbureau van Iselinge Hogeschool en gaan we in op de drie prestatiegebieden. Achtereenvolgens bespreken we de bijdrage aan de valorisatie naar beroepspraktijk en samenleving, aan onderwijs en professionalisering en aan kennisontwikkeling binnen het onderzoeksdomein.

In algemene zin: de commissie heeft de lijst met werkplaatsen bekeken. Twee werkplaatsen zijn in augustus 2018 afgerond. Op dit moment zijn er tien actieve werkplaatsen. De commissie bekeek diverse artikelen en producten van verschillende werkplaatsen. Tijdens de visitatie sprak de commissie met deelnemers aan de werkplaatsen 'Schrijven kun je leren' en 'Pedagogische sensitiviteit en hoogbegaafdheid'.

5.1 Valorisatie naar beroepspraktijk en samenleving

Het onderzoeksbureau van Iselinge Hogeschool heeft twee wegen om doorwerking te realiseren naar de beroepspraktijk en de samenleving. De eerste weg is door samen met leerkrachten, directeuren en bestuurders van basisscholen onderzoek te doen in de Academische Werkplaats. De tweede route is via Iselinge Academie.

Doordat scholen veelal zelf de thematiek van een werkplaats aandragen vanuit een actuele behoefte, realiseren de werkplaatsen veel relevantie voor de deelnemende scholen. En doordat Iselinge Hogeschool niet alleen *voor* de beroepspraktijk onderzoek uitvoert, maar dit ook *samen met* de beroepspraktijk doet, is veelal sprake van een duurzame verankering van de onderzoeksresultaten bij de deelnemende scholen. Leerkrachten participeren zelf in het onderzoek en ontwikkelen zich daardoor tot specialisten binnen de eigen school. Daarnaast ontwikkelen de leerkrachten hun onderzoeksvaardigheden en wordt hen een onderzoekende houding bijgebracht. De commissie heeft veel waardering voor deze werkwijze, die ervoor zorgt dat onderzoeksprojecten – vanuit methodisch perspectief – qua doorwerking naar een hoger niveau worden getild.

De doorwerking is extra groot wanneer schooldirecteuren betrokken zijn in een werkplaats, zo merkt de commissie. Hun deelname zorgt ervoor dat het draagvlak voor een interventie/innovatie in een school wordt vergroot. Ook de slagkracht om een vernieuwing breder in een school uit te rollen of meer docenten te professionaliseren neemt hierdoor toe. Dit is bijvoorbeeld het geval voor de werkplaats 'School en ouders: samen betrokken'. Tijdens de visitatie vernam de commissie dat het onderzoeksbureau om deze reden in de toekomst directeuren vaker inhoudelijk wil gaan betrekken bij de werkplaatsen (als medeonderzoeker). Dit lijkt de commissie een verstandige keuze.

De commissie sprak met een vertegenwoordiging van stakeholders over de werkplaatsen 'Schrijven kun je leren' en 'Pedagogische sensitiviteit en hoogbegaafdheid'. Het viel de commissie op dat alle betrokkenen met enthousiasme en vol energie praten over deelname aan de werkplaatsen. Een aantal betrokken leerkrachten heeft zich ontwikkeld tot specialisten. Zo wordt één van de deelnemers aan de werkplaats 'Pedagogische sensitiviteit en hoogbegaafdheid' inmiddels door andere basisscholen – zowel binnen als buiten het eigen bestuur – gevraagd om workshops te verzorgen over omgaan met hoogbegaafdheid.

De commissie stelt verder vast dat het onderzoeksbureau zeer nadrukkelijk stuur op kennisdeling. In de kwaliteitscriteria (zie standaard 3) staat over kennisdeling dat dit "niet alleen plaatsvindt in de vorm van deelname aan congressen en conferenties, maar ook door artikelen en boeken te schrijven, bij te dragen aan themanummers van het e-magazine en door masterclasses te ontwikkelen". Tijdens de visitatie lagen diverse onderzoeksopbrengsten ter inzage. De commissie heeft verschillende (zelf uitgegeven) boeken, magazines, artikelen en producten bekeken en komt tot de conclusie dat deze zeker breder bruikbaar zijn voor de beroepspraktijk. Met name de boeken oogsten veel waardering van de commissie. Deze worden gratis verspreid onder alle scholen uit het Partnerschap. De ontwikkelde tools die commissie bekeek (bv. ontwikkelde spelmethodes voor computational thinking), zijn goed doordacht en zeer bruikbaar. Door meer aandacht te besteden aan de vormgeving van de producten, zouden deze producten door een grotere doelgroep gebruikt kunnen gaan worden. Want, hoe basaal ook, de aantrekkelijkheid van materiaal speelt over het algemeen een niet te onderschatten rol in de keuze voor lesmaterialen.

De commissie sprak met een aantal leerkrachten en directeuren van basisscholen die deelnemen aan de werkplaatsen. Zij zijn allen zeer content met de toegevoegde waarde die deelname aan de werkplaatsen hen brengt. Eén van de directeuren vertelde dat hij ervoor heeft gekozen deel te nemen aan de werkplaats 'Schrijven kun je leren' omdat zijn school is gelegen in een taalarme wijk. Door met twee leerkrachten te participeren in de werkplaats is deelname voor zijn school een vorm van schoolontwikkeling. Binnen zijn scholenstichting zijn bovendien vijf andere scholen aangehaakt en neemt tevens een aantal scholen deel aan de controlegroep. De directeur draagt er verder zorg voor dat de deelnemende leerkrachten de methodiek overbrengen op collega's in het kader van teamprofessionalisering. "Deelname aan de werkplaats heeft ons schrijfonderwijs echt een duw in de goede richting gegeven", zo benadrukt de directeur.

De doorwerking van en waardering voor het onderzoek in de werkplaats 'Schrijven kun je leren' blijkt verder uit de uitnodiging die de onderzoekers van uitgeverij Malmberg ontvingen om mee te werken aan de ontwikkeling van een nieuwe methodiek.

De commissie is verder positief over de praktijkgerichte publicaties die het onderzoeksbureau realiseert in vakbladen die de doelgroep leest, zoals het Tijdschrift voor Lerarenopleiders, JSW en het Tijdschrift Taal. Daarnaast brengt Iselinge Hogeschool zelf thematische e-magazines uit, die zij verspreidt onder haar achterban. De commissie waardeert het bovendien dat het onderzoeksbureau alle opbrengsten van de werkplaatsen publiekelijk ter beschikking stelt via de website www.awonderwijs.nl.

Op basis van de gesprekken stelde de commissie vast dat het werkveld en studenten over het algemeen weten wat er in andere werkplaatsen gebeurt. Dit realiseert het onderzoeksbureau onder meer door actief te communiceren over resultaten en door studenten en relaties uit te nodigen voor eindpresentaties en themadagen. De impact blijft in veel gevallen vooral regionaal. De commissie raadt aan om de mogelijkheden te onderzoeken om meer bekendheid te genereren en meer impact buiten de (regionale) kring van de werkplaatsen te realiseren.

Een andere wijze waarop de activiteiten in de werkplaatsen hun doorwerking krijgen in de beroepspraktijk, is via Iselinge Academie. Getracht wordt om de opbrengsten uit onderzoek om te zetten in nascholingsaanbod voor professionals. Zo is de werkplaats 'School en ouders: samen betrokken' bezig met de ontwikkeling van een (e-learning) module die betrekking heeft op gesprekstechnieken ten behoeve van oudergesprekken. In de module komt literatuur aan bod en vervolgens worden de gespreksvaardigheden geoefend met gebruikmaking van een trainingsacteur. De module wordt momenteel uitgevoerd als pilot. Na de pilot wordt de module opgenomen in het aanbod van Iselinge Academie.

5.2 Resultaten op het gebied van onderwijs en professionalisering

Onderwijs

De verbinding tussen de activiteiten van het onderzoeksbureau en het onderwijs aan Iselinge Hogeschool is sterk, zo stelt de commissie vast. Het onderwijs profiteert op verschillende manieren van de aanwezigheid van het onderzoeksbureau en de Academische Werkplaats.

Zo nemen alle studenten tijdens hun studieloopbaan deel aan onderzoek in de werkplaatsen. Voor de meeste studenten geldt dat dit in het derde jaar plaatsvindt. Aan elke werkplaats is een minor gekoppeld. De studenten kiezen één van deze minoren, en dus werkplaatsen. Op dit moment hebben de studenten de keuze uit tien minoren. Afhankelijk van de populariteit van een minor nemen meer of minder studenten deel aan de betreffende werkplaats. De commissie sprak onder andere met studenten die meedraaien in de werkplaats 'Computational Thinking' en in de werkplaats 'School en ouders samen betrokken'. Zij vertelden dat ze in groepjes werken aan het schrijven van een artikel. De studenten zijn tevreden over de begeleiding die ze hierbij krijgen van de docentonderzoekers. Ze vertelden de commissie tevens dat ze in de werkplaats hun onderzoeksvaardigheden verder ontwikkelen door bijvoorbeeld het opstellen van vragenlijsten, maar ook leren ze er hoe te communiceren met een schooldirecteur.

Voor de start van een nieuwe werkplaats spreekt het onderzoeksbureau altijd met de proceseigenaar curriculum over de relevantie van een beoogd thema voor het eigen onderwijs van Iselinge Hogeschool. Het uitgangspunt is dat iedere werkplaats een bijdrage levert aan het curriculum van de eigen lerarenopleiding, bij voorkeur in de vorm van een onderwijsmodule. De studenten en docenten waarmee de commissie sprak, beaamen dat hier sprake van is. De docenten in een werkplaats ontwikkelen de onderwijsmodule en leggen deze voor advies voor aan de studenten die de betreffende minor gevolgd hebben, alvorens deze in het curriculum wordt geïmplementeerd.

Verder denken de leden van het onderzoeksbureau, die allen ook als docent werkzaam zijn, mee over de ontwikkeling van de onderzoekslijn in het curriculum. Deze onderzoekslijn wordt overigens momenteel getransformeerd tot netwerklijn. Waar in de onderzoekslijn nog vooral individueel of in duo's gewerkt werd aan het verwerven van onderzoeksvaardigheden, wordt nu het netwerkleren – het onderzoek dat wordt uitgevoerd door de onderzoeker van de Open Universiteit – hierin verweven. De commissie ziet dit als bewijs dat het onderzoek door het onderzoeksbureau daadwerkelijk tot waarde wordt gebracht in het eigen onderwijs.

Professionalisering

Een andere manier waarop de doorwerking van onderzoek naar onderwijs gerealiseerd wordt, is via de professionalisering van het eigen onderwijzend personeel. Naast de leden van het onderzoeksbureau zijn docentonderzoekers betrokken bij de opzet, uitvoering en coördinatie van onderzoek in de werkplaatsen. Deze docentonderzoekers ontwikkelen hun onderzoeksvaardigheden en vergroten hun kennis van het vakgebied door literatuuronderzoek. Het onderzoeksbureau zorgt ervoor dat nieuwe/onervaren docentonderzoekers altijd samen met een ervaren onderzoeker een werkplaats coördineren. Sommige docentonderzoekers vinden de onderzoeksactiviteiten zo interessant dat zij de gelegenheid te baat nemen en een promotietraject starten.

De commissie begreep verder dat het onderzoeksbureau bij de afronding van een werkplaats een eindbijeenkomst organiseert. Ook is het onderzoeksbureau samen met Iselinge Academie de organisator van een jaarlijkse themadag, die in relatie staat tot het onderzoek in de Academische Werkplaats. De commissie vindt dit mooie manieren om de opbrengsten van het onderzoeksbureau en de Academische Werkplaats breder binnen de eigen organisatie te delen en collega's te laten leren van de onderzoeksactiviteiten.

5.3 Kennisontwikkeling binnen het onderzoeksdomein

De commissie heeft de publicatielijst van het onderzoekscentrum bekeken. Hieruit blijkt dat het onderzoeksbureau in de afgelopen twee jaar in relatieve zin (afgezet tegen de formatie) een aanzienlijk aantal publicaties in wetenschappelijke tijdschriften heeft weten te realiseren en presentaties heeft verzorgd tijdens conferenties. Zo spraken onderzoekers onder andere tijdens EAPRIL en de Onderwijs Research Dagen, en publiceerden zij in onder andere Teaching in Higher Education, British Journal of Educational Technology en Computers in Human Behavior.

De commissie stelt vast dat de samenwerking met de Open Universiteit een positieve rol speelt in het relatief grote aantal publicaties en presentaties. De onderzoeker van de Open Universiteit is medeauteur van veel van de publicaties, die veelal gaan over netwerklernen in werkplaatsen in het onderwijs.

Met de publicaties en congresbijdragen levert het onderzoeksbureau een duidelijke bijdrage aan de kennisontwikkeling op het gebied van netwerklernen. De commissie merkt op dat ook enkele werkplaatsonderzoeken resulteren in een publicatie of presentatie, zoals dat ook door het onderzoeksbureau wordt beoogd. Dit geldt met name voor de werkplaatsen die al langere tijd lopen. De relatief jonge werkplaatsen bevinden zich nog in een te vroeg stadium om een wetenschappelijke publicatie op te kunnen leveren. Daar komt bij dat veel van de werkplaatsen zeer praktijkgericht zijn, en zich niet zozeer richten op theorieontwikkeling.

Conclusie

Het onderzoek in de werkplaatsen naar vraagstukken uit de praktijk – ingebracht door scholen en met relevantie voor het eigen curriculum – leidt aantoonbaar tot verbetering van de onderwijspraktijk bij de deelnemende scholen. Op basis van ontwerpgericht onderzoek volgens de richtlijnen van McKenney en Reeves ontwikkelen onderzoekers, leerkrachten en studenten op gestructureerde wijze met elkaar bruikbare instrumenten, methodes of werkwijzen, die nog breder gedeeld zouden kunnen worden.

Het onderzoek in de werkplaatsen is verweven met het (onderzoeks)onderwijs in de pabo-opleiding. Onderzoekers dragen bij aan curriculumontwikkeling in de vorm van nieuwe onderwijsmodules, de uitvoering van het onderwijs, de totstandkoming van een onderzoeks-/netwerklijn en de begeleiding van studenten in de werkplaatsen. Ook speelt het onderzoeksbureau een positieve rol in de professionalisering van docenten.

Het onderzoeksbureau levert daarnaast, met name via het flankerend onderzoek, een respectabele en herkenbare bijdrage aan de kennisontwikkeling op het gebied van netwerklernen.

Al met al stelt de commissie vast dat Iselinge Hogeschool via de werkplaatsen een dusdanig forse bijdrage levert aan de verbetering van de onderwijspraktijk bij partnerscholen en aan het eigen onderwijs, en er tevens sprake is van gefocuste kennisontwikkeling, dat hieruit het oordeel 'goed' volgt voor Standaard 4.

6. KWALITEITZORG

Standaard 5: De onderzoekseenheid voert regelmatig en systematisch evaluatie uit van de onderzoeksprocessen en resultaten. Aan de uitkomsten daarvan verbindt de onderzoekseenheid waar nodig verbeteringen.

Bevindingen

Het onderzoeksbureau heeft een adequaat systeem van reflectie en verantwoording opgezet, zo meent de commissie. Zij heeft het Jaarplan onderzoeksbureau 2019-2020 bekeken en merkt op dat de vijf strategische pijlers uit het Instellingsplan 2017-2021 van Iselinge Hogeschool de kapstok zijn waaraan de KPI's van het onderzoeksbureau zijn opgehangen. Het onderzoeksbureau heeft een aanzienlijk aantal heldere, ambitieuze en tevens realistische KPI's geformuleerd voor 2020 (en verder). Zo is het doel van het onderzoeksbureau om in juli 2020 het nieuwe onderzoeksbeleidsplan gereed te hebben en streeft zij ernaar om in 2020 ten minste twee wetenschappelijke publicaties, twee vakpublicaties en twee e-magazines te realiseren. Viermaandelijks vindt een gesprek plaats met het CvB waarin de stand van zaken met betrekking tot de verschillende KPI's wordt besproken en er zo nodig bijstelling plaatsvindt. De commissie merkt op dat de leden van het onderzoeksbureau nadrukkelijk sturen op de realisatie van de KPI's, ook in overleg met de docentonderzoekers in de werkplaatsen. Aan het eind van het jaar stelt het onderzoeksbureau een jaarverslag op, waarin het reflecteert op de werkplaatsen en de realisatie van de geformuleerde KPI's evalueert.

Het onderzoeksbureau heeft een Kwaliteitshandboek Onderzoek opgesteld. Hierin is vastgelegd dat naast de zesjaarlijkse externe visitatie, na drie jaar een midterm review wordt uitgevoerd waarbij eveneens externen betrokken zijn. De commissie heeft het rapport van de midterm review uit 2016 gelezen en stelt vast dat het onderzoeksbureau de aanbevelingen die hieruit voortkwamen zeer serieus heeft opgepakt. Veel van de aanbevelingen zijn ter harte genomen en verwerkt in de plannen van Iselinge Hogeschool. Dit heeft inmiddels geleid tot aanzienlijke versterking van het onderzoek aan Iselinge Hogeschool. De commissie wil het onderzoeksbureau complimenteren voor de wijze waarop zij zeer gestructureerd de PDCA-cyclus inricht en uitvoert.

Ook op project-/werkplaatsniveau wordt gestructureerd gewerkt. Periodiek wordt in evaluatieve zin over de werkplaatsen gesproken. Dit leidt aantoonbaar tot aanpassingen en tot nieuwe plannen, zo stelt de commissie vast. Het onderzoeksbureau zou nog wat reflectiever kunnen zijn op de looptijd van een werkplaats. De meeste werkplaatsen starten met het idee dat ze twee jaar duren. In deze periode moeten de vier fases uit het model van McKenney en Reeves worden doorlopen. De commissie begreep dat met name de vierde fase – de maturatiefase – regelmatig in het geding komt. Dit is iets om aandacht voor te hebben; zeker omdat juist in deze fase de impact van het onderzoek kan worden vergroot door het op te schalen (meer klassen, meer scholen, meer besturen).

Eén van de leden van het onderzoeksbureau vertelde verder: "We vinden het niet meer vanzelfsprekend dat elk werkplaats twee jaar loopt. Levert het niets op, of functioneert het niet goed, dan kan het eerder stoppen. En een werkplaats kan juist langer lopen, als het goed gaat. Dat doen we nu eigenlijk nog te weinig". De commissie raadt het onderzoeksbureau aan om hier in de toekomst nadrukkelijker het gesprek over te voeren, daarbij vanzelfsprekend rekening houdend met het feit dat een werkplaats deel uit maakt van het onderwijscurriculum en de continuïteit van het onderwijs voor de studenten geborgd moet blijven. De commissie adviseert het onderzoeksbureau om de criteria en procedures om met een werkplaats te starten of te stoppen te verhelderen.

Conclusie

De commissie komt op standaard 5 tot het oordeel 'voldoet'. Op basis van het jaarplan reflecteert het onderzoeksbureau periodiek op de doelen die het zichzelf gesteld heeft. De evaluaties en de midterm reviews leiden aantoonbaar tot verbetermaatregelen, die daadwerkelijk ten uitvoer worden gebracht. Ook de voortgang van onderzoeksprojecten wordt periodiek en op structurele wijze geëvalueerd, waarbij nadrukkelijker aandacht kan worden besteed aan de impact van onderzoeken; niet alleen binnen de werkplaats, maar ook daarbuiten.

7. AANBEVELINGEN

Dit hoofdstuk bevat een opsomming van de bij de verschillende standaarden gedane aanbevelingen en suggesties.

- Verhelder de criteria om te starten of stoppen met een werkplaats en maak duidelijk wie (in formele zin) bij deze beslissing betrokken zijn.
- Werkplaatsen komen veelal tot stand op basis van vraagarticulatie vanuit de basisscholen. Zij adresseren actueel vraagstukken, die niet per definitie sterk toekomstgericht zijn. Houd de eigen profielkeuze 'het doen van onderzoek naar toekomstgericht onderwijs' voldoende in de gaten bij de oprichting van een nieuwe werkplaats. Blijf hierin voldoende kritisch en ambitieus.
- Formuleer naast de reeds aanwezig outputindicatoren enkele impactindicatoren. Zorg ervoor dat in de evaluatie van projecten expliciet aandacht is voor het meten van de impact, bij voorkeur ook op de lange termijn. Wat beklijft, ook na één of meer jaren? Interessant is vervolgens de vraag hoe je duurzame verankering kunt stimuleren/faciliteren.
- Zoek naar alternatieve manieren om extra financiële middelen te genereren. Denk bijvoorbeeld aan het verkennen van slimme samenwerkingen in ontwerpgericht onderzoek met meer commerciële partijen (bijv. uitgevers). Een andere optie is wellicht het te gelde maken van de uitkomsten van een onderzoek. Op die manier ontstaat mogelijk een verdienmodel dat zorgdraagt voor financiering voor een langere termijn.
- Het onderzoeksbureau en de Academische Werkplaats zijn, in een organisch geheel, efficiënt en effectief georganiseerd. Voor de commissie was het een hele puzzel om uit te vinden 'hoe de hazen lopen'. Dat is niet op alle fronten inzichtelijke geworden. Toch werkt het. De commissie noemde het, in de positieve zin van het woord, een georganiseerde chaos. Bij eventuele schaalvergroting van de Academische Werkplaats is (voor de commissie) niet duidelijk aan welke wieltjes er gedraaid moeten worden om dezelfde efficiëntie en effectiviteit te behouden als nu het geval is. Zorg dus dat de organisatie van het onderzoek en de aansturing ervan verduidelijkt worden.
- Verhelder de rol van de stuurgroep van de Academische Werkplaats.
- Vergroot de transparantie van de inzet van middelen voor onderzoek in relatie tot de inzet in het reguliere onderwijs.

BIJLAGE 1 **Samenstelling commissie**

Drs. Ivonne Harmsen, voorzitter (*deskundig op het gebied van onderwijsorganisatie en kwaliteitszorg*)

Ivonne Harmsen werkte als manager bij de Universiteit van Twente en bij een gerenommeerd organisatieadviesbureau. De laatste jaren is zij als interim directeur en strategisch adviseur werkzaam in het hoger en middelbaar beroepsonderwijs. Zij was betrokken bij vele kwaliteitsverbetertrajecten en instellingsaudits.

Dr. Paul Hennissen, lid (*deskundig op het gebied van praktijkgericht onderzoek*)

Paul Hennissen werkte als leerkracht in het basis-, voortgezet en hoger onderwijs. Het laatste decennium (tot en met december 2019) werkte hij als lector Opleiden in de School bij de Nieuwste Pabo te Sittard. Zijn focus lag daarbij op het leren op de werkplek in de school en de kwaliteit van de professionals. In zijn werk als lector ondersteunde hij scholen bij professionalisering en schoolontwikkeling.

Jan Willem Helmink BEd, lid (*werkvelddeskundige*)

Jan Willem Helmink is reeds 25 jaar werkzaam in het basisonderwijs. Vanaf 2006 is hij werkzaam als schoolleider. Sinds 2013 is hij schoolleider van obs De Verwondering in Lent, die leren anders organiseert. Hij heeft veel ervaring met vraaggestuurd leren en verandermanagement.

Inge van der Hoorn MSc, secretaris

Inge van der Hoorn is sinds 2011 werkzaam bij Hobéon. Zij is door de NVAO getraind in de rol van secretaris en is met grote regelmaat als secretaris betrokken bij onderzoeksvisitaties en opleidingsaccreditaties.

BIJLAGE 2 Programma visitatie

Visitatie onderzoeksbureau Iselinge Hogeschool
23 januari 2020, Doetinchem

Tijd	Gesprekspartners
08.00-08.15	Ontvangst commissie
08.15-09.00	Intern overleg commissie
09.00-09.30	Gesprek 1 Visie op onderwijs en onderzoek Directeur-bestuurder
09.30-10.30	Gesprek 2 Onderzoeksprogramma Drie leden van het onderzoeksbureau
10.30-11.00	Intern overleg commissie
11.00-11.45	Gesprek 3 Concretisering onderzoeksprogramma 'Hoe doen we het?' Voorzitter CvB Stichting IJsselgraaf, tevens lid stuurgroep Academische Werkplaats Onderzoeker Open Universiteit, tevens lid van het onderzoeksbureau Lector Hogeschool iPabo, tevens partner in Radiant zichtlijn 1 Directeur van Christoffelschool Bestuurder Paraat Directeur Essentius
11.45-12.00	Intern overleg commissie
12.00-12.45	Gesprek 4 Concretisering onderzoeksprogramma 'Wat doen we?' Lid onderzoeksbureau, tevens postdoc Promovenda Proceseigenaar curriculum Gepromoveerd docentonderzoeker Student jaar 4 Student jaar 3 Student jaar 4
12.45-13.30	Lunchpauze en intern overleg commissie
13.30-14.15	Gesprek 5 Werkplaats 'schrijven kun je leren' Student jaar 4 Projectcoördinator, tevens lid onderzoeksbureau Docentonderzoeker Leerkracht 't Montferland Directeur Dynamiek Leerkracht Oersprong
14.15-14.30	Intern overleg commissie
14.30-15.15	Gesprek 6 Werkplaats 'Pedagogische sensitiviteit en hoogbegaafdheid' Senior docentonderzoeker Docentonderzoeker Student jaar 4 Student jaar 4 Interne Begeleider basisonderwijs, specialisatie hoogbegaafdheid

15.15-16.00	Intern overleg commissie
16.00-16.30	Pending issues Indien van toepassing
16.30-17.15	Intern overleg commissie
17.15	Terugkoppeling

BIJLAGE 3 Documentatie

Ter voorbereiding op en tijdens de visitatie heeft de commissie diverse documenten van Iselinge Hogeschool, het onderzoeksbureau en de werkplaatsen bestudeerd. Het betreft onder meer de onderstaande documenten.

- Zelfevaluatierapport BKO Iselinge Hogeschool
- Instellingsplan 2017-2021
- Onderzoeksbeleidsplan 2016-2020
- Jaarplan onderzoeksbureau 2019-2020
- Onderzoeksprogrammering Radiant
- Kwaliteitshandboek onderzoek
- Kaderdocument Professionaliseren in netwerken 2018
- Kaderdocument Valorisatie- en communicatieplan Onderzoeksbureau
- Samenwerkingsovereenkomst Academische Werkplaats Oost-Gelderland 2019-2025
- Kiemaanvraag Begeleiding Hoogbegaafdheid
- Kiemaanvraag Virtueel ondersteunen van zelfregulerend schrijven
- Postdoc SIA Programma Computational Thinking
- Voorbeeld van een ingevuld projectplan Ouderbetrokkenheid
- Programma NRO Studentenwelzijn Praktijkgericht Onderzoek naar HBO
- Programma Senior Fellow Comenius
- Promotiebeurs Leraren Onderzoekend Leren en Geschiedenis
- Onderzoeksrapport UU Onderzoekssamenwerking in Werkplaatsen Onderwijsonderzoek
- Sjabloon voortgangsgesprekken
- Auditrapport 2016
- VKO rapport 2014
- Publicatielijst 2016-2019
- Minorposter student
- Besluit cETO
- Diverse publicaties

Strategische dienstverlener voor kennisintensieve organisaties

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag

T (070) 30 66 800

F (070) 30 66 870

E info@hobeon.nl

I www.hobeon.nl